

SZAKDOLGOZAT

Varga Emiliána

Gazdálkodási és menedzsment szak

GÖDÖLLŐ, 2024

Szakedolgozat összefoglaló

Egy állatorvosi rendelő és egy állatmenhely stratégiai tervezésének sajátosságai
– összehasonlító vizsgálat a forprofit és nonprofit szektorban

Készítette: Varga Emiliána

Konzulens: Dr. Horváth Zoltán

Bevezetés

Szakedolgozatom témáját azért választottam, mert érdekel, hogyan működnek a szervezetek és érik el hosszú távú céljaikat. Célom, hogy jobban megismerjem a stratégiai tervezés folyamatát, mely alapvető a forprofit és nonprofit szektorokban is. Fontosnak tartom, hogy a nonprofit szervezetek számára is kulcsfontosságú ez a folyamat a közösségi értékteremtéshez. Dolgozatomban bemutatom a stratégiai tervezés jelentőségét, módszertanát és kihívásait, valamint elemzem a tervezés hatását mindkét szektorban. Az elméleti háttér után két kvalitatív kutatás alapján vonok le következtetéseket, majd összegzem a kutatás eredményeit.

Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintésem célja, hogy bemutassam a forprofit és nonprofit szervezetek működésének alapjait, valamint ezek stratégiai tervezési folyamatát. Először a szervezetek fogalmával és típusaival kezdek, majd a két szektor összehasonlítása következik. Ezután a stratégiai tervezés fogalma és jelentősége kerül ismertetésre, beleértve a stratégia alkotóelemeit és szintjeit.

Forprofit és nonprofit szervezetek

A szervezetek olyan rendszerek, amelyeket társadalmi igények kielégítésére hoznak létre, és amelyek működését a vezetés által meghatározott célok és struktúrák irányítják. A forprofit szervezetek elsődleges célja a nyereség elérése, amely a bevételek és költségek különbségeként értendő. Ezek működését a vevői igények, az innováció és a verseny határozza meg, szükség van vállalkozói készségekre és erőforrásokra. A nonprofit szervezetek nem a nyereségtermelés, hanem különböző társadalmi problémák kezelése és

közösségi célok megvalósítása érdekében működnek. Jogilag függetlenek az államtól és politikai pártoktól, tevékenységük önkéntes alapokra épül.

A két szektor között jelentős különbségek vannak a célok, működési elvek és célközönség tekintetében. Míg a forprofit szervezetek a profitszerzésre összpontosítanak, addig a nonprofitok társadalmi célokat tűznek ki, amelyek a közjó és közösségi viselkedésformák formálására irányulnak. A versenykörnyezet is eltérő: míg a forprofit cégek esetében más vállalatok a versenytársak, a nonprofitoknál a társadalmi problémák és a nem kívánatos viselkedések is tekinthetők vetélytársaknak. E különbségek és hasonlóságok azt mutatják, hogy a két szektor működése alapvetően eltérő, mégis kiegészítik egymást a társadalmi problémák megoldásában.

Stratégiai tervezés

A stratégiai tervezés a szervezetek számára nagyon fontos, hiszen segít meghatározni hosszú távú céljaikat és irányvonalukat. A folyamat során a vezetés elemzi a belső és külső környezetet, értékeli az erőforrásokat, és kijelöli a kritikus sikerfaktorokat. A stratégiai tervezés célja a jövőkép kialakítása, amelyben meghatározzák, hol szeretnék látni a szervezetet egy, öt vagy tíz év múlva. A tervezés lehetővé teszi a folyamatos alkalmazkodást a változó gazdasági és piaci környezethez, elősegítve ezzel a hosszú távú siker és fenntarthatóság elérését. A stratégia kialakítása reális célok és eszközök figyelembevételével történik, és folyamatos felülvizsgálatot igényel a hatékonyság fenntartása érdekében.

A konkrét vállalati stratégiák három szintre oszthatók: vállalati, üzletági és funkcionális stratégiákra. A vállalati stratégia a szervezet egészére vonatkozó célokat és azok elérésének módját határozza meg, míg az üzletági stratégia a versenykörnyezethez és a piaci helyzethez igazodva határozza meg a versenyelőny megszerzésének módját. A funkcionális stratégiák pedig a különböző funkcionális területek céljait és azok megvalósításának módját konkretizálják, így biztosítva a vállalati és üzletági stratégiák megvalósítását.

A tervezési folyamat első lépése a küldetés és jövőkép megfogalmazása, amely rögzíti a szervezet alapvető céljait és hosszú távú vízióját. Ezt követi a környezetelemzés, stakeholderek azonosítása, SWOT-analízis, majd az akciótervezés, amely konkrét lépéseket és intézkedéseket fogalmaz meg a célok elérése érdekében. A küldetés (misszió) kifejezi a vállalat alapvető célját, működési körét és a kapcsolatait, míg a vízió a jövőbeli állapotokat tűzi ki, amelyek eléréséhez a rövidebb távú stratégiák segítenek.

Kutatás

Kutatásom célja a szervezetek stratégiájának felépítése, végrehajtása és a környezeti változásokra adott válaszainak feltárása, valamint a versenyelőny fenntartásának és fejlesztésének módja. A kutatás során két szakértői interjú, egy forprofit (Dr. Micsutka Attila, állatorvos) és egy nonprofit (Matejka Tünde, állatmentő alapítvány elnöke) szervezeti képviselővel készült, amelyek félig strukturált formában zajlottak. Az eredmények alapján mindkét szervezet esetében hiányzik a hivatalos, írott stratégia, a szervezetek inkább a napi operatív tevékenységekre fókuszálnak.

A küldetést és a jövőképet közösen alakítottuk ki a forprofit állatorvosi rendelő és a nonprofit állatmentő szervezet keretein belül. A rendelő célja, hogy magas színvonalú, empátikus ellátást biztosítson mind a haszonállatok, mind a házikedvencek számára, míg a Kutyakötelesség Állatmentő Alapítvány arra törekszik, hogy kevesebb árva és mentésre váró kutya éljen a közösségben.

A forprofit és nonprofit szervezetek közötti stratégiai összehasonlítás során kiderült, hogy mindkét szervezet rugalmasan alkalmazkodik a közösségi igényekhez. A forprofit állatorvosi rendelő számára a fizetőképes kereslet, míg a nonprofit szervezet számára a támogatások és az önkéntesség mértéke kulcsfontosságú. A makrokörnyezeti tényezők, mint a gazdasági helyzet, jogszabályok és társadalmi elvárások, mindkét szervezet működését befolyásolják, de a nonprofit szervezet esetében a forráshiány és a közösségi részvétel alacsony szintje jelent kihívást. A mikrokörnyezet elemzése során a forprofit rendelő versenytársai között említést nyernek a helyi kollégák, míg az állatmentő szervezet számára a helyi támogató közösségek és a potenciális önkéntesek jelentik a legfontosabb tényezőket. Ezen elemzések alapján világossá vált, hogy bár a működési modellek eltérnek, mindkét szervezet közös célja az állatok jólétének elősegítése és a felelős állattartás népszerűsítése.

A forprofit és nonprofit szervezetek között számos hasonlóság található, például mindkettő célja az értékteremtés, és mindkettő anyagi forrásoktól függ. A forprofitok bevételeiből, míg a nonprofitok adományokból élnek, és mindkét típus számára létfontosságú a pénzügyi stabilitás a működés fenntartásához. Az edukáció és tájékoztatás szerepe is közös, hiszen mindkét szervezetnek fontos az ügyfelek és támogatóik tudatosítása a felelős állattartásról. Ugyanakkor a legnagyobb eltérés a céljaikban rejlik: a forprofitok profitnövelésre, míg a nonprofitok társadalmi hasznosságra összpontosítanak. A forprofitok a versenyképesség növelésére új technológiákat alkalmaznak, míg a nonprofitok számára a technológiai fejlesztések másodlagos szerepet játszanak. Javasolt a stratégiai tervezés tudatosabb

megközelítése és a külső tényezőkre való gyorsabb reagálás mindkét szervezetben a hosszú távú siker érdekében.

Összefoglalás

A szakdolgozat célja az állatorvosi rendelő és az állatvédelmi alapítvány működésének összehasonlítása volt, figyelembe véve céljaikat, kihívásaikat és lehetőségeiket. Az állatorvosi rendelő feladata a magas színvonalú állatorvosi ellátás biztosítása, míg az alapítvány az állatok védelmét és jólétének javítását célozza meg szociális programok révén. Mindkét szervezet elkötelezett az állatok egészsége iránt, de különböző megközelítéseik vannak: a rendelő szakmai szolgáltatásokat nyújt, míg az alapítvány rehabilitációra és örökbefogadásra fókuszál. Kihívásaik is eltérőek: a rendelő a piaci verseny és a változó igények kielégítésével küzd, míg az alapítvány a finanszírozás és erőforrások biztosításával foglalkozik. Az állatorvosi rendelő a technológiai fejlesztések révén javíthatja szolgáltatásait, míg az alapítvány a közösségi támogatás és önkéntesek bevonásával bővítheti programjait. Összességében mindkét entitás fontos az állatok védelmében, különböző szerepekkel a szakmai ellátás és a társadalmi felelősségvállalás terén.